

4

Kertomus Lempäälän Hauralan Kirjakan røykkiön
N:o 13 kaivauksesta, joka suoritettiin kesäkuun 11 -
19 päivinä 1953 professori Ella Kivikosken johdolla.
Mukana olivat ylioppilaat Aarni Erä-Esko, Lea Hyyry-
läinen, Kaj Mikander, Marja Mäkelä ja Virve Ruutu
sekä pastori K. A. Heinämaa.

Liitteenä 2 karttaa ja 14 valokuvaa
(levyt 17509-22).

Røykkiö N:o 13 (Luhon kartalla, kts. maisteri Luhon
luettelo Lempäälän pitäjän kiinteistä muinaisjännöksistä
topogr. arkistossa) sijaitsee Kirjakan päärakennuksesta n.
100 m pohjoiskoilliseen. Se on soikeahko n. 6 x 7 m laa-
juinen nurmen peittämä maan- ja kivensekainen kumpu (levy
17509), itäreunassa iso maakivi, josta rantatöyräs jyrkästi
viettää järveen (Kirkkojärvi l. Sotkanselkä).

Kaivaus suoritettiin sektoreittain A - B - C - D, jolloin
iso maakivi oli WE-akselin päätteenä. Røykkiössä oli sitkeän
turpeen alla runsaasti saviastianpaloja sisältävä vahva ker-
ros nokista maata sekä hauraita kiviä, suunnilleen katukiven
suuruisia, jotka käteen otettaessa särkyivät (levyt 17513-14).
Tässä kerroksessa oli myös polttamattomien eläimenluiden jät-
teitä ja hampaita; kysymyksessä on siis ilmeinen peijais-
kerros. Sen alta paljastui kiveys, miehennostannaisia ja
siitä pienempiä kiviä (levy 17515). A- ja B-sektoreissa
oli näiden kivien alla jo puhdas maa (levyt 17512-13).
Mitään esineitä niistä ei löytynyt.

D-sektoria rajoitti koillisessa joukko maakiviä, mitään kehää ne eivät kuitenkaan muodostaneet. Edellisistä sektoreista poiketen paljastui D- ja C-sektoreissa päällimmäisen kiveyksen alta useampikerroksinen kivilatamus, joka alkoi jo D:n puolella ja kasvoi C-sektorissa suurimmilleen. Kivien läpimitta oli 30 - 40 sm, maata niiden välissä oli vähän (levyt 17516-17).

D-sektorista löytyi neljä kuutiokiveä ja kuonanpaloja sekä läheltä isoa maakiveä saviastian jätteet, joissa oli luumuruja, ilmeisesti tässä astiassa olleita, mahdollisesti uhrina hautaan pantu. Valitettavasti ne museossa aukipakattaessa sekaantuivat muihin paloihin.

Itse hautaus oli C-sektorissa. Jo kynnyksessä D-C alimmassa kivilatomuksessa esiintyi palanutta luuta, erikoisesti ison maakiven juuressa. Sitä oli sitten jatkuvasti yli koko C-sektorin alimpien kivien välissä ja alla (erikoiset tihentymät merkitty karttaan punaisella, pl. 1.22-28, 1.31). C-sektorista löytyi jo edellisestä kerroksesta lapiojalkasolki (13336:1, levy 17523) ruskeasta hiekkamultamaasta aika läheltä pintaa, pl. 1.60. Alimmasta kivilatomuksesta löytyi kynnyksestä A-C sormuksen katkelmat (13336:4, levy 17524) pl. 1.18, korunappi (13336:8, levy 17525) pl. 1.39, ja veitsi (13336:9, levy 17526). Keskellä sektoria oli toinen veitsi (13336:2, levy 17526) pl. 1.11, ja sektorin lounaisreunassa lintuneula (13336:5, levy 17523) pl. 1.45 ja veitsen varren hela (13336:6, levy 17524) pl. 1.45, molemmat samassa kohdassa, ja aivan läheltä kolmas veitsi (13336:7, levy 17526) pl. 1.28 sekä rannerenkaan puolikas (13336:3, levy 17524) pl. 1.31.

Palanutta luuta oli runsaasti kaikkien esineiden yhteydessä. Tämän esineet sisältäneen alimman kerroksen alta tuli puhdas ruskea hiekkamulta. Ilmeisesti on kysymyksessä yhden hengen hauta, jonka lapiojalkasolki, lintuneula ja korunappi ajoittavat 500-luvun ensimmäiselle puoliskolle.

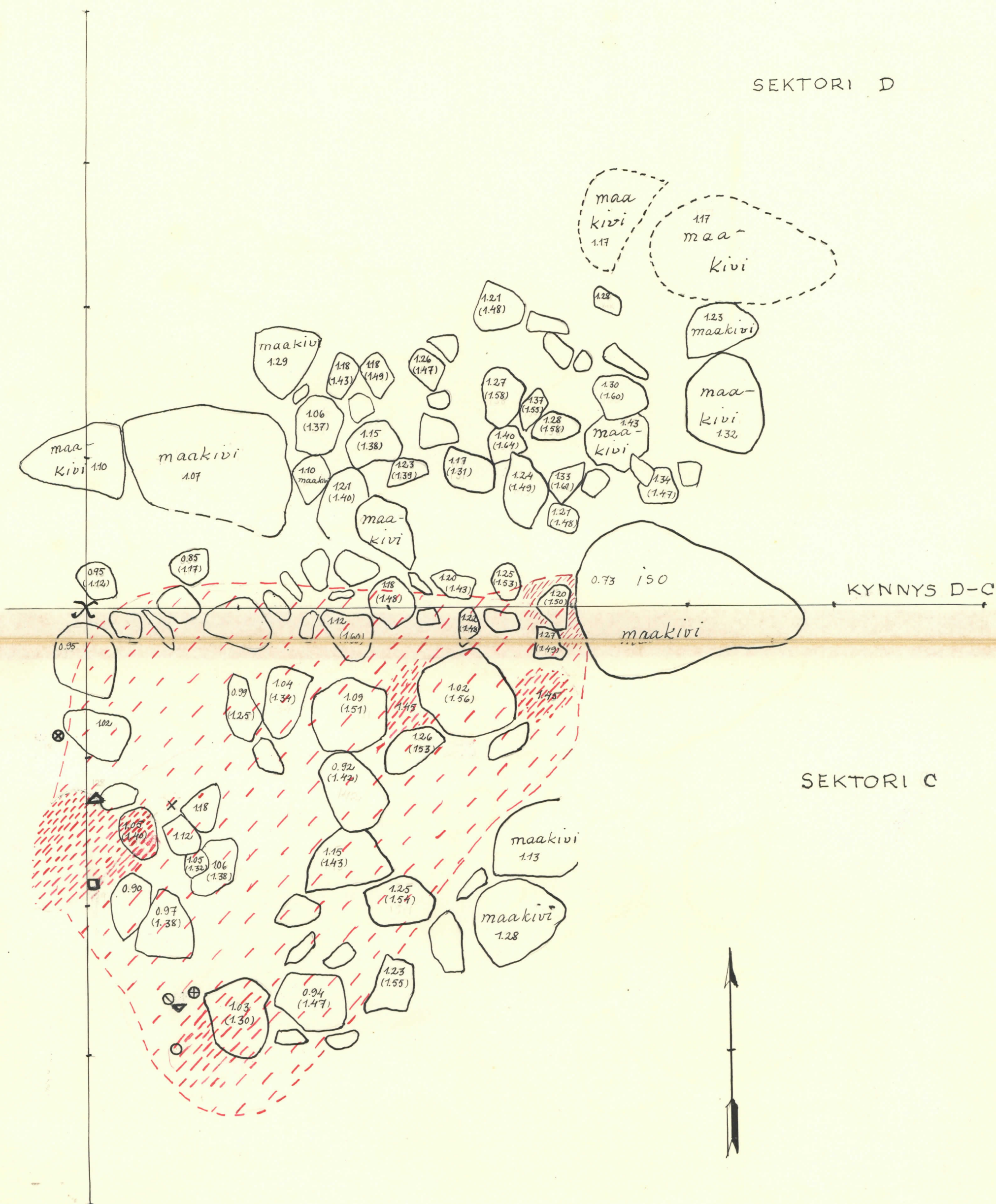
Löydöt numeroitu 13336:1-83.

Kaivauksen päätyttyä kivet koottiin takaisin röykkiöksi; mullan maanomistaja vei puutarhaansa.

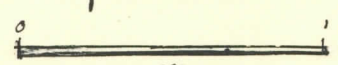
Helsingissä joulukuun 1 päivänä 1953.

Marja Mäkelä

SEKTORI D

Lempäälä, Kirjakka
 Ylioppilaskaivaus
 1953
 Kumpu Luho 13.

- ⊕ hela pl. 145 n:o 13336:6
- korunappi " 139 " 13336:8
- rannerengas " 131 " 13336:3
- ⊗ sormus " 118 " 13336:4
- ⊖ lintuneula " 145 " 13336:5
- ▼ veitsi " 128 " 13336:7 Δ:9

levy
17509

Röykkiö N-suunnasta. D-sektorista pois-
tettu turve, B-sektori kaivettu kokonaan.

levy
17510

Röykkiö N-suunnasta. B-sektoria kaive-
taan. Taustalla Kirjakan päärakennus.

levy
17511

Röykkiö W-suunnasta. Takana
Lempäälän kirkko ja sotkonselkä.

levy
17512

Kaivaus W-suunnasta. Edessä vas.
kaivetaan B-sektoria.

levy
17513

Röykkiö NHW-suunnasta. B-sektori kaivet-
tuna pohjaan asti. Alakulmassa särkynyttä
naurasta kiviä röykkiön päältä, peijaiskerroksesta.

levy
17514

D-sektori H-suunnasta. Etualalla särky-
neitä kiviä kuten ed. kuvassa.

levy
17515

A-sektorin kivet SW-suunnasta.

levy
17516

D-sektori N-suunnasta. Ylimmäinen
kiveys näkyvissä. Vas. iso maakivi,
johon röykkiö rajoittui.

levy
17517

D-sektori N-suunnasta, kaivettuna
pohjaan asti.

levy
17518

Työ käynnissä.

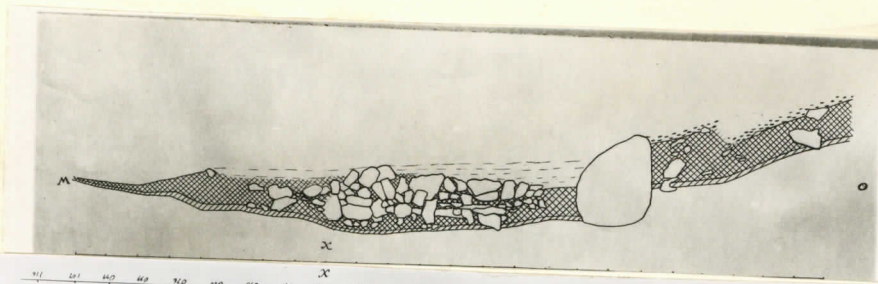
levy
17519

Röykkiö SW-suunnasta. Vas. A-sektori,
oik. C-sektori.

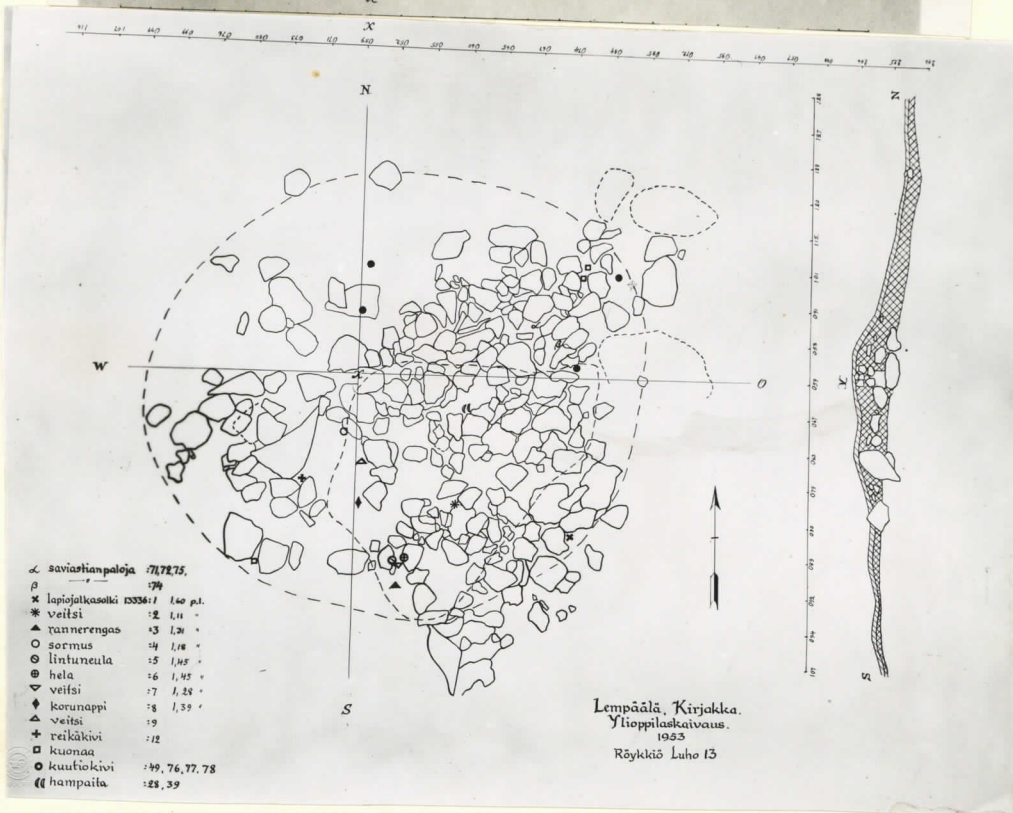

levy
17520

Kaivajat työssä.

Levy
17522

Levy
17521

Kaivauskartta